

Vianoce - vo dne

25. december 2025

Jn 1, 1 - 18

Milé sestry a bratia v Kristovi

Žijeme v dobe, kedy sa svet rýchlo mení. Mení sa najmä duchovný rozmer nášho života - dnes už žijeme v inom prostredí, ako keď sme sa narodili. My starší máme pritom obavu, či sa nakoniec z nášho sveta úplne nevytratí to duchovné. Možno pred pár desaťročiami sme sa ešte nádejali, že ako človek svojim rozumom skúma svet, že svojim poznaním nejako obsiahne aj Boha. Že sa ho aspoň trochu dotkneme svojim poznaním - aj keď len vo forme nevypovedateľného tajomstva.

Dnes ale realita súčasného sveta akoby odporovala aj takému „poznaniu“ Boha vo forme tajomstva. Pred pár mesiacmi som čítal teologickú úvahu o súčasnom svete, v ktorom v mnohých krajinách už Boh akoby nikomu nechýbal. Áno, aj u nás mnoho ľudí žije tak, že Boh pre nich už nie je žiadna téma, nič im to nehovorí. Nanajvýš z nostalgie na sviatky - ako spomienka na svet minulosti. Väčšina ľudí sa skôr zameriava na to, čo je možné reálne poznať, zhotoviť, čo môžeme sami svojim úsilím dosiahnuť. Mnohí už myšlienku na Boha nepotrebujú. Podobne dopadlo aj umenie, ktoré sa tiež pomaly vytráca zo sveta. Namiesto neho majú ľudia zábavu - aby zaplnili určitú medzeru, veď nemôžeme stále len dookola pracovať. Znamená to teda, že sa Boh a aj Ježiš Kristus nezvratne vytráca z nášho sveta?

Vianoce nás vyzývajú, aby sme sa nad tým zamysleli. Najprv treba podotknúť, že naše predstavy o Bohu bývajú zavádzajúce. Boh, ktorého by sme sa mohli dotknúť našim poznaním, našimi predstavami, by nebol ozajstným Bohom. Pretože ak má byť Bohom, zákonite musí prevyšovať naše predstavy o ňom. Aj ozajstná náboženská skúsenosť nás vždy znovu presviedča, že Boh je iný, väčší ako naša skúsenosť. Ako potom môže byť Boh svetlom nášho života? Aký význam má pre náš život? Čo nám hovorí to zvláštne svetlo, ktoré naša tma nevie prijať, čo nám hovorí slovo, ktorému nevieme celkom porozumieť?

Tieto otázky si pred viac ako devätnástimi storočiami uvedomoval aj evanjelista. On hovorí o Ježišovi, ktorého narodenie znamená zvláštne svetlo, ktoré súčasne nazýva svetlom svietiacim v temnotách. Jeden omšový text používa dokonca ešte zvláštnejší výraz: svetlo, ktoré svieti v skrytosti. Evanjelista ale napriek tomu tvrdí, že božie svetlo svieti aj vtedy, keď ho naša tma nevie prijať. A pripomína, že božie slovo má význam aj vtedy, keď jeho gramatike niekedy nerozumieme. Evanjelista nás povzbudzuje, že napriek tomu nám božie Slovo novonarodeného Krista pomáha dostať sa bližšie k životu.

Zoči voči životu, zoči voči svetu sa totiž nemôžeme len opájať predstavou všemocnosti nášho poznania, našich úsudkov a predstáv. Musíme nanovo porozumieť, čo nám chce reč náboženstva, reč Ježiša Krista, podobne ako aj reč umenia povedať. Napriek tomu, že táto reč sa nám niekedy prihovára jemnou iróniou.

Vianoce svojim posolstvom o narodení Boha v betlehemskej maštaľke hovoria, že Boh je - pokiaľ to tak môžeme povedať - práve tam, kde sa vymyká nášmu vonkajšiemu zdaniu, kde sa vymyká našim ľudským predstavám. Boh nám posolstvom svojho Syna, božieho Slova pripomína, že nielen On, ale aj život samotný sa svetu našich zvyčajných skúseností, predstáv vymyká. Božie Slovo ako o bezbranné dieťa nás vyzýva, aby sme ani my nezostali len pri našich vonkajších úsudkoch o objektoch tohoto sveta. Vyzýva nás, aby sme sa snažili cez hlbšie poznanie postúpiť smerom k druhým ľuďom, k životu, a nakoniec aj k Bohu.

Boh a náboženstvo (podobne ako aj umenie) nám pripomínajú, že naše predstavy o svete a živote nemusia byť definitívne. Práve naopak - cesta za pravdou v živote niekedy vedie cez ich opustenie. Novonarodené dieťa, Božie Slovo nám ukazuje, že v živote sa posúvame práve vtedy, keď nenástojíme na sebe samých, keď sme ochotní vždy znovu sa vydať na cestu za tým Druhým, za druhými. Dieťa Ježiš spochybňuje naše domnelé istoty, bez toho, aby sa im vysmieval. Ale práve tým nám poskytuje cennú službu. Ukazuje nám, že napriek všetkému viera má význam aj pre nás, pre moderných ľudí, pre dnešný svet.

Evanjelium nás dnes nasmerúva na túto cestu: Pripomína nám, že Boh sa „zjavil“ tým, čo sa nenarodili ani z krvi, ani vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha. Z krvi, z tela, z hrdosti sa rodia naše ľudské predstavy, rodia sa naše ľudské skúsenosti, často späté s našim egom, s túžbou po sebaopotvrdení. To býva často spojené s rôznymi prvoplánovými rozhodnutiami. Vianoce nám hovoria, že sa naopak musíme učiť narodiť sa z Ducha. Tak aby sme v tomto svete rozvíjali viacej duchovno oproti vonkajšej moci.

Betlehemske dieťa Ježiš sa narodilo v chudobe a napriek tomu nás obdarovalo svojimi duchovnými darmi. Pretože pri ňom môžeme nájsť zdroj hlbšieho života. Poďakujme sa mu dnes za to.